

ISPITNA PITANJA

za provjeru znanja o ustrojstvu sudbene vlasti i državne uprave, te poznavanju pravnog nazivlja za tumače prema Programu za provjeru znanja o ustrojstvu sudbene vlasti i državne uprave, te poznavanje pravnog nazivlja („Narodne novine“ broj 32/99. i 150/05.)

I. Područje - Ustrojstvo vlasti

a) Ustrojstvo državne vlasti

1) Pravni izvor: Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/01., 85/10., 5/14.)

1. Što je ustav i kakva je država Republika Hrvatska?

Ustav je temeljni pravni akt jedne države na temelju kojega se donose ostali zakoni.

Republika Hrvatska je jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država u kojoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana.

2. Koje su temeljne odredbe Ustava Republike Hrvatske?

Temeljne odredbe Ustava Republike Hrvatske su:

- RH je jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država
- suverenitet je neotuđiv, nedjeljiv i neprenosiv
- trodioba vlasti
- ustavnost i zakonitost
- slobodno osnivanje političkih stranaka
- oružane snage štite suverenitet i neovisnost te brane teritorijalnu cjelovitost
- granice RH mogu se mijenjati samo odlukom Hrvatskog sabora
- zabrana progonstva, oduzimanja državljanstva te zaštita interesa hrvatskih državljana u stranoj državi
- grb, zastava i himna
- službena upotreba hrvatskog jezika i latiničnog pisma.

3. Kako narod ostvaruje vlast u Republici Hrvatskoj?

Narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem.

4. Koje su najviše vrednote ustavnog poretka?

Najviše vrednote ustavnog poretka su: sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav.

5. Kako je ustrojena vlast u Republici Hrvatskoj?

Vlast u Republici Hrvatskoj je ustrojena na načelu diobe vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu, a ograničena je Ustavom zajamčenim pravom na lokalnu i regionalnu samoupravu.

6. Tko je nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj?

Hrvatski sabor je predstavničko tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj.

7. Koliki je broj zastupnika u Hrvatskom saboru?

Hrvatski sabor ima najmanje 100, a najviše 160 zastupnika koji se, na temelju općeg i jednakog biračkog prava, biraju neposrednim tajnim glasovanjem, na četiri godine (14 zastupnika iz 10 izbornih jedinica, zastupnici manjina i zastupnici dijaspore).

8. Kad Hrvatski sabor zasjeda redovito, a kada izvanredno?

Hrvatski sabor redovito zasjeda dva puta godišnje: između 15. siječnja i 15. srpnja te između 15. rujna i 15. prosinca.

Sabor zasjeda izvanredno na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade Republike Hrvatske ili većine zastupnika. Predsjednik Hrvatskog sabora može uz prethodno pribavljeno mišljenje klubova zastupnika parlamentarnih stranaka sazvati izvanredno zasjedanje.

9. Imaju li zastupnici u Hrvatskom saboru imunitet?

Zastupnici u Saboru imaju imunitet. Zastupnik ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasovanje u Saboru. Zastupnik ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez odobrenja Sabora. Zastupnik može biti pritvoren bez odobrenja Sabora samo ako je zatečen da vrši kažnjivo djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina.

10. Koje su nadležnosti Hrvatskog sabora?

Nadležnosti Hrvatskog sabora su sljedeće:

- odlučuje o donošenju i promjeni Ustava
- donosi zakone
- donosi državni proračun
- odlučuje o ratu i miru
- donosi akte kojima izražava politiku Hrvatskog sabora
- donosi Strategije nacionalne sigurnosti i Strategije obrane Republike Hrvatske
- ostvaruje građanski nadzor nad oružanim snagama i službama sigurnosti Republike Hrvatske

- odlučuje o promjeni granica Republike Hrvatske
- raspisuje referendum
- obavlja izbore, imenovanja i razrješenja, u skladu s Ustavom i zakonom
- nadzire rad Vlade Republike Hrvatske i drugih nositelja javnih dužnosti odgovornih Saboru, u skladu s Ustavom i zakonom
- daje amnestiju za kaznena djela
- obavlja druge poslove utvrđene Ustavom.

11. Tko su ovlaštteni predlagači zakona, a tko proglašava zakone?

Pravo predlagati zakone ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika i radna tijela Hrvatskog sabora te Vlada Republike Hrvatske.

Zakone proglašava Predsjednik Republike Hrvatske u roku od 8 dana od kada su izglasani u Saboru. Ako Predsjednik Republike smatra da proglašeni zakon nije u skladu s Ustavom, može pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti zakona pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

12. Kako se bira Predsjednik Republike i koje su njegove dužnosti?

Predsjednik Republike predstavlja i zastupa Republiku Hrvatsku u zemlji i inozemstvu. Brine se za redovito i usklađeno djelovanje te za stabilnost državne vlasti. Odgovara za obranu neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

Predsjednik Republike bira se na temelju općeg i jednakog biračkog prava na neposrednim izborima tajnim glasanjem na vrijeme od 5 godina. Nitko ne može biti biran više od 2 puta za Predsjednika Republike.

13. Koje su ovlasti Predsjednika Republike Hrvatske?

Ovlasti Predsjednika Republike Hrvatske su sljedeće:

- raspisuje izbore za Hrvatski sabor i saziva prvo zasjedanje Sabora
- raspisuje referendum u skladu s Ustavom
- povjerava mandat (mandataru) za sastavljanje Vlade osobi koja, na temelju raspodjele zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru i obavljenih konzultacija, uživa povjerenje većine zastupnika u Saboru
- daje pomilovanja te dodjeljuje odlikovanja i priznanja određena zakonom
- na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade, odlučuje o osnivanju diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu
- prima vjerodajnice i opozivna pisma inozemnih šefova diplomatskih misija
- vrhovni je zapovjednik Oružanih snaga Republike Hrvatske
- imenuje i razrješuje vojne zapovjednike u skladu sa zakonom
- na temelju odluke Hrvatskog sabora, Predsjednik RH objavljuje rat i zaključuje mir
- u skladu s Ustavom i zakonom, surađuje s Vladom u usmjeravanju rada sigurnosnih službi

- za vrijeme trajanja ratnog stanja može donositi uredbe sa zakonskom snagom na temelju i u okviru ovlasti koje je dobio od Hrvatskog sabora.

14. Tko je nositelj izvršne vlasti u Republici Hrvatskoj?

Vlada Republike Hrvatske koju čine predsjednik Vlade, jedan ili više potpredsjednika i ministri, je nositelj izvršne vlasti u Republici Hrvatskoj.

15. Kako se bira Vlada Republike Hrvatske?

Osoba kojoj je Predsjednik RH povjerio mandat (mandatar) za sastav Vlade predlaže članove Vlade.

Vlada stupa na dužnost kad joj povjerenje iskaže većina svih zastupnika u Hrvatskom saboru.

16. Koje su nadležnosti Vlade Republike Hrvatske?

Vlada Republike Hrvatske ima sljedeće nadležnosti:

- predlaže zakone i druge akte Hrvatskom saboru
- predlaže državni proračun i završni račun
- provodi zakone i druge odluke Sabora
- donosi uredbe za izvršenje zakona
- vodi unutarnju i vanjsku politiku.
- usmjerava i nadzire rad državne uprave
- brine o gospodarskom razvitku zemlje
- usmjerava djelovanje i razvitak javnih službi
- obavlja druge poslove određene Ustavom i zakonom
- raspisuje izbore za Predsjednika Republike Hrvatske.

17. Tko obavlja sudbenu vlast u Republici Hrvatskoj?

Sudbenu vlast obavljaju sudovi. Sudbena vlast je samostalna i neovisna.

Sudovi sude na temelju Ustava, pravne stečevine Europske unije, međunarodnih ugovora, zakona i drugih važećih izvora prava.

Sudačka dužnost povjerava se osobno sucima. U suđenju sudjeluju osim sudaca i suci porotnici i sudski savjetnici.

b) Ustrojstvo sudbene vlasti

2) Pravni izvor: Zakon o sudovima („Narodne novine“ broj 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18. i 126/19.)

1. Što uređuje Zakon o sudovima?

Zakonom o sudovima uređuje se ustrojstvo, djelokrug i stvarna nadležnost sudova ako nije određena drugim zakonom, unutarnje ustrojstvo sudova, poslovi sudske uprave i ovlasti predsjednika suda, poslovi ravnatelja sudske uprave, zaštita prava na suđenje u razumnom roku, nadzor nad obavljanjem poslova sudske uprave i pravosudna inspekcija, prava i dužnosti sudaca, ovlasti sudskih savjetnika, osiguranje osoba, imovine i objekata sudova, imenovanje sudaca porotnika, uvjeti i postupak za imenovanje stalnih sudskih tumača, vještaka i procjenitelja te sredstva za rad sudova.

U Republici Hrvatskoj sudbenu vlast obavljaju sudovi kao posebna tijela državne vlasti. Obavljaju je samostalno i neovisno u okviru djelokruga i nadležnosti određene zakonom.

2. Djelokrug i nadležnosti sudova.

Sudovi odlučuju u sporovima o temeljnim pravima i obvezama čovjeka, o pravima i obvezama Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o pravima i obvezama drugih pravnih osoba, izriču kazne i druge mjere počiniteljima kaznenih djela i prekršaja utvrđenih zakonom i drugim propisima, odlučuju o zakonitosti općih i pojedinačnih akata javnopravnih tijela, rješavaju sporove o osobnim odnosima građana, radne, trgovačke, imovinske i druge građanskopravne sporove te odlučuju u drugim pravnim stvarima kad je to zakonom određeno.

3. Koji sudovi postoje u Republici Hrvatskoj?

Sudbenu vlast u Republici Hrvatskoj obavljaju **redovni i specijalizirani sudovi te Vrhovni sud Republike Hrvatske.**

- **Redovni sudovi** su sudovi koji rješavaju u stvarima u kojim nadležnost nije dana nekom specijaliziranom sudu. To su općinski i županijski sudovi.
- **Specijalizirani sudovi** su sudovi koji rješavaju u stvarima u kojima im je nadležnost propisana zakonom. To su trgovački sudovi, upravni sudovi, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Osim navedene podjele, sudovi se dijele na: **prvostupanjske i drugostupanjske.**

Na prvostupanjskim sudovima pokreću se postupci o rješavanju nekog pravnog pitanja. To su općinski, upravni i trgovački sudovi te županijski sudovi kada je njihova nadležnost u prvom stupnju propisana zakonom.

Na drugostupanjskim sudovima donose se odluke povodom izjavljenih pravnih lijekova protiv odluka prvostupanjskih sudova i obavljaju se drugi poslovi propisani zakonom.

To su županijski sudovi (u odnosu na općinske sudove), Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske (u odnosu na prekršajne predmete općinskih sudova te prekršajne predmete u nadležnosti javnopravnih tijela koja vode prvostupanjski prekršajni postupak kada je to propisano posebnim zakonom), Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (u odnosu na trgovačke sudove), Visoki upravni sud Republike Hrvatske (u odnosu na upravne sudove) i Visoki kazneni sud Republike Hrvatske.

4. Koji je najviši sud u Republici Hrvatskoj i koja je njegova zadaća?

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Vrhovni sud Republike Hrvatske:

1. osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni,
2. odlučuje o redovnim pravnim lijekovima kad je to propisano posebnim zakonom,
3. odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih odluka sudova u Republici Hrvatskoj,
4. rješava o sukobu nadležnosti kad je to propisano posebnim zakonom,
5. razmatra aktualna pitanja sudske prakse, analizira potrebe za stručnim usavršavanjem sudaca, sudskih savjetnika i sudačkih vježbenika te obavlja druge poslove određene zakonom.

5. Za koja područja se ustanovljavaju sudovi?

Općinski sudovi ustanovljavaju se za područje jedne ili više općina, jednog ili više gradova ili dijela gradskog područja.

Županijski, trgovački i upravni sudovi ustanovljavaju se za područje jedne ili više županija ili dijela županije.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske i Visoki kazneni sud Republike Hrvatske ustanovljavaju se za područje Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske ima sjedište u Zagrebu.

6. Djelokrug i nadležnost općinskih sudova.

Općinski sudovi:

1. rješavaju parnične, izvanparnične i ovršne predmete,
2. rješavaju ostavinske predmete, zemljišnoknjižne predmete i vode zemljišne knjige,
3. rješavaju kaznene predmete, osim onih za koje je zakonom propisana stvarna nadležnost drugog suda,

4. rješavaju prekršajne predmete, osim onih za koje je zakonom propisana stvarna nadležnost drugog tijela,
5. odlučuju o priznanju i ovrsi stranih sudskih odluka i odluka drugih tijela koje su u državi u kojoj su donesene izjednačene sa sudskim odlukama,
6. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
7. obavljaju poslove pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti,
8. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

7. Djelokrug i nadležnost županijskih sudova.

Županijski sudovi:

1. rješavaju o žalbama protiv odluka općinskih sudova, osim ako je zakonom drukčije propisano,
2. rješavaju predmete u prvom stupnju kada je njihova nadležnost propisana zakonom,
3. provode istražni i javnobilježnički stegovni postupak zbog stegovnih prijestupa i odlučuju o tim prijestupima u prvom stupnju, kad je to određeno zakonom,
4. odlučuju o žalbama protiv odluka u stegovnim postupcima zbog neurednosti u obavljanju poslova javnih bilježnika, kad je to određeno zakonom,
5. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
6. obavljaju poslove međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti, osim u prekršajnim predmetima,
7. provode izvršenje strane kaznene odluke,
8. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

8. Trgovački sudovi - djelokrug i nadležnost.

Trgovački sudovi:

1. odlučuju u parničnim i izvanparničnim stvarima kada je to propisano posebnim zakonom,
2. postupaju u registarskim stvarima i vode sudske registre,
3. odlučuju o prijedlozima u svezi s osnivanjem, radom i prestankom trgovačkog društva,
4. odlučuju o prijedlozima za otvaranje stečajnog postupka i provode predstečajne i stečajne postupke,
5. odlučuju o upisima u upisnik brodova i jahti u onim stvarima koje su Pomorskim zakonikom stavljene u nadležnost trgovačkog suda, ograničenju odgovornosti broдача, prigovorima protiv konačne diobene osnove za likvidaciju zajedničke havarije, ako zakonom za pojedinu vrstu predmeta nije drukčije određeno,
6. provode postupak priznanja inozemnih sudskih odluka, kao i arbitražnih odluka u trgovačkim sporovima,
7. provode osiguranje dokaza za postupke za koje su inače nadležni,
8. određuju mjere osiguranja u postupcima i povodom postupaka u kojima su inače nadležni,

9. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u izvođenju dokaza u trgovačkim stvarima,
10. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

9. Upravni sudovi - djelokrug i nadležnost.

1. odlučuju o tužbama protiv pojedinačnih odluka javnopravnih tijela,
2. odlučuju o tužbama protiv postupanja javnopravnih tijela,
3. odlučuju o tužbama zbog propuštanja donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku,
4. odlučuju o tužbama protiv upravnih ugovora i izvršavanja upravnih ugovora,
5. odlučuju u drugim zakonom propisanim slučajevima.

10. Što propisuje Sudski poslovnik?

Sudskim poslovníkom propisuju se osnove za ustrojstvo sudova i poslovanje u sudovima.

11. Koji su poslovi sudske uprave?

Poslovi sudske uprave obuhvaćaju:

1. osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje suda,
2. skrb o urednom i pravodobnom obavljanju poslova u sudu,
3. poslove pozivanja i raspoređivanja sudaca porotnika,
4. poslove u svezi sa stalnim sudskim tumačima, vještacima i procjeniteljima,
5. poslove osiguranja podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima,
6. postupanje po zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku,
7. poslove ovjere isprava namijenjenih uporabi u inozemstvu,
8. poslove u vezi s međunarodnom pravnom pomoći i pravosudnom suradnjom,
9. poslove u vezi s predstavkama stranaka na rad suda,
10. poslove vezane uz funkcioniranje informatičkog sustava,
11. poslove financijsko-materijalnog poslovanja suda,
12. poslove praćenja naplate sudskih pristojbi,
13. stručne poslove u svezi s ostvarivanjem prava i dužnosti službenika i namještenika u sudu,
14. skrb o stručnom usavršavanju sudaca, sudskih savjetnika, sudačkih vježbenika i drugih službenika i namještenika u sudu,
15. poslove upravljanja sudskom zgradom i nekretninama koje su dodijeljene sudu na korištenje,
16. poslove vođenja statistike i analize upravljačkih izvješća o radu sudaca i suda,
17. provođenje nadzora nad obradom osobnih podataka u sudskim postupcima,
18. davanje obavijesti o radu suda i druge poslove propisane zakonom i Sudskim poslovníkom.

12. Koje su ovlasti i dužnosti predsjednika suda?

Predsjednik suda upravlja sudom, odgovoran je za pravilno i zakonito obavljanje poslova sudske uprave u sudu, obavlja nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem svih poslova u sudu te brine o učinkovitosti suda u rješavanju predmeta, a posebno o rješavanju predmeta u kojima postupak traje više od tri godine.

U obavljanju svojih ovlasti i dužnosti predsjednik suda donosi upravne akte, izdaje naredbe i daje upute.

Nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem poslova u sudu predsjednik suda obavlja uvidom u rad sudaca i sudskih vijeća, službenika i namještenika, uvidom u spise i odluke, pregledom poslovnih dnevnika (ročišnika), upisnika, pomoćnih knjiga i upravljačkih i drugih izvješća informacijskog sustava u primjeni u poslovanju suda, nadzorom rada sudske pisarnice i drugih ustrojstvenih jedinica suda.

13. Koje poslove obavlja ravnatelj sudske uprave i kome odgovara za svoj rad ?

Ravnatelj sudske uprave pomaže predsjedniku suda u obavljanju poslova sudske uprave, a posebno:

- obavlja stručne poslove u svezi s planiranjem i upravljanjem ljudskim potencijalima u sudu,
- organizira rad sudskih službenika i namještenika te prati njihovu učinkovitost u radu,
- prati i planira edukaciju sudskih službenika i namještenika,
- vodi brigu o održavanju zgrade suda, radnih prostorija i opreme za rad te investicijskim ulaganjima,
- organizira i koordinira izradu godišnjeg plana nabave sukladno zakonu i potrebama suda,
- organizira provedbu postupaka javne nabave,
- obavlja nadzor nad financijsko-materijalnim poslovanjem suda te obavljanjem uredskih i pomoćno-tehničkih poslova,
- skrbi se i obavlja nadzor nad trošenjem proračunskih i vlastitih sredstava suda,
- sudjeluje u izradi i provedbi projekata sudske uprave te nadzire njihovu provedbu,
- skrbi se o pravodobnom i urednom vođenju statističkih podataka o radu suda,
- surađuje s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u vezi s nabavom opreme i osiguranjem sredstava za pojedine aktivnosti suda,
- obavlja druge poslove koje mu povjeri predsjednik suda.

Za svoj rad ravnatelj sudske uprave odgovara predsjedniku suda.

14. Što se određuje Godišnjim rasporedom poslova?

Godišnji raspored poslova sadrži pregledno izložene podatke o ustrojstvenim jedinicama u sudu, ukupnom broju sudaca, ukupnom broju službenika, ukupnom broju namještenika u sudu, a za sudsko osoblje odsutno s rada u vrijeme njegova donošenja i podatak o odsutnosti s rada i razlozima odsutnosti.

Godišnji raspored poslova sadrži pregledno izložene podatke o podjeli poslova sudaca i službenika u sudu.

Godišnji raspored poslova utvrđuje predsjednik suda, najkasnije do 1. prosinca tekuće godine za iduću godinu.

Godišnjim rasporedom poslova utvrđuje se zamjenik predsjednika suda, ravnatelj sudske uprave, voditelj stalne službe, glasnogovornik suda, predsjednici sudskih odjela i njihovi zamjenici, članovi sudskih odjela, članovi vijeća, suci pojedinci, suci istrage, predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi optužnog vijeća, predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi izvanraspravnog vijeća, suci za praćenje sudske prakse i suci mentori.

Kod sudaca utvrđenih za postupanje u predmetima iz nadležnosti USKOK-a, predmeta iz Zakona o sudovima za mladež, predmeta ratnih zločina, radnih i obiteljskih predmeta te predmeta iz Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, ovo se utvrđenje u rasporedu mora posebno naglasiti.

15. Koja su prava, a koje dužnosti suca?

Sudac ima pravo na:

- plaću koja je utvrđena za suca suda u koji je imenovan,
- dodatak na plaću kada je sudac upućen na rad u drugi sud,
- naknadu umjesto plaće kad je spriječen obnašati sudačku dužnost,
- mirovinsko i zdravstveno osiguranje i prava koja iz toga proizlaze po općim propisima,
- odmore i dopuste koje imaju zaposlenici u sudu i godišnji odmor u trajanju od 30 radnih dana,
- materijalne troškove pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima,
- naknadu za odvojeni život od obitelji, kao i naknadu troškova putovanja u mjesto stanovanja obitelji u vrijeme tjednog odmora i državnih blagdana, kada je sudac privremeno upućen na rad u tijela, misije i projekte za vrijeme trajanja razmjene ili upućivanja,
- suci se slobodno udružuju u sudačke udruge radi zaštite neovisnosti i interesa sudaca.

Dužnosti suca su:

- ponašati se tako da čuva svoj ugled i ugled sudbene vlasti te ne dovede u pitanje svoju nepristranost i neovisnost u suđenju i samostalnost sudbene vlasti,
- ne smije biti član političke stranke niti se baviti političkom djelatnošću,
- ne smije koristiti svojim radom u sudu i ugledom suda za ostvarenje svojih privatnih interesa,
- sudac ne smije obavljati odvjetničku ili javnobilježničku službu, poslove člana upravnog ili nadzornog odbora trgovačkog društva ili druge pravne osobe,
- ne smije obavljati drugu službu ili posao koji bi mogli utjecati na njegovu samostalnost, nepristranost i neovisnost ili umanjiti njegov društveni ugled ili su inače nespojivi s obnašanjem sudačke dužnosti,
- predmete koji su mu raspoređeni u rad rješavati redosljedom njihova zaprimanja u sud, vodeći računa i o predmetima koji su posebnim propisom utvrđeni kao hitni,

- nadzirati pravodoban i potpun unos podatka o predmetu u informatički sustav koji se primjenjuje u sudu.
- sudac je dužan stalno se stručno usavršavati i najmanje jednom godišnje sudjelovati u programima obrazovanja i usavršavanja Pravosudne akademije ili Europske mreže centara za stručno usavršavanje pravosudnih dužnosnika,
- može sudjelovati i u drugim oblicima obrazovanja i stručnog usavršavanja,
- može pisati stručne i znanstvene radove, objavljivati sadržaj pravomoćnih sudskih odluka, sudjelovati kao predavač na Pravosudnoj akademiji te kao nastavnik ili suradnik u nastavi iz područja prava na sveučilišnom i stručnom studiju, sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova i povjerenstava, kao i u pripremanju nacрта propisa te za navedeni rad primiti naknadu.

16. Što je Kodeks sudačke etike?

Kodeks sudačke etike utvrđuje etička načela i pravila ponašanja sudaca.

Pri obavljanju dužnosti i u svoje slobodno vrijeme suci su dužni poštovati zakon i Kodeks, ponašanje suprotno kojim se nanosi šteta ugledu sudačke dužnosti predstavlja stegovno djelo.

17. Odgovornost suca za štetu koju počini u obavljanju sudačke dužnosti.

Republika Hrvatska odgovara za štetu koju stranci u postupku nanese sudac svojim nezakonitim ili nepravilnim radom u obnašanju sudačke dužnosti.

Republika Hrvatska zatražit će od suca povrat isplaćene naknade samo kad je sudac štetu učinio namjerno ili iz krajnje nepažnje.

Republika Hrvatska tražit će od suca povrat isplaćene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku ako je povreda nastala namjerom ili krajnjom nepažnjom suca.

Predsjednik suda pred kojim je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku dužan je nadležnom državnom odvjetništvu dostaviti podatke potrebne za pokretanje stegovnog postupka.

18. Stalni sudski tumači - djelatnost?

Stalni sudski tumači prevode na zahtjev suda, državnog tijela, pravne osobe ili građana izgovoreni ili pisani tekst s hrvatskog jezika na strani jezik, sa stranog jezika na hrvatski jezik ili sa stranog jezika na drugi strani jezik.

19. Tko može biti imenovan za stalnog sudskog tumača?

Za stalnog sudskog tumača može biti imenovana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij, vlada odgovarajućim stranim jezikom i jezikom u službenoj uporabi te ima zadovoljavajući stupanj općeg i pravnog znanja.

Stalne sudske tumače imenuje i razrješava predsjednik županijskog suda. Stalni sudski tumači imenuju se na vrijeme od četiri godine, a istekom tog vremena mogu biti ponovno imenovani. Imenovani stalni sudski tumači mogu pružati usluge prijevoda na području cijele Republike Hrvatske.

Protiv odluke kojom se zahtjev za imenovanje sudskim tumačem odbija podnositelj ima pravo žalbe Ministarstvu pravosuđa u roku od 15 dana od dostave odluke.

Protiv rješenja Ministarstva pravosuđa žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

3) Pravni izvor: Pravilnik o stalnim sudskim tumačima („Narodne novine“ broj 88/08., 119/08. i 28/13.)

1. Koji su uvjeti za imenovanje stalnog sudskog tumača za fizičke osobe, a koje za pravne osobe?

Uvjete za stalnog sudskog tumača ispunjava osoba koja, osim općih uvjeta propisanih za prijam u državnu službu, ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

1. uz znanje hrvatskog jezika, da potpuno vlada pojedinim stranim jezikom, a na području suda gdje je uz hrvatski jezik službeni jezik i jezik etničke ili nacionalne zajednice ili manjine i tim jezikom,
2. poznaje ustrojstvo sudbene vlasti, državne uprave i pravno nazivlje,
3. ima završen sveučilišni diplomski studij.

Za stalnog sudskog tumača ne može se imenovati osoba za koju postoje zapreke za prijam u državnu službu iz članka 49. stavak 1.a) Zakona o državnim službenicima, kao ni osoba koja je pravomoćno osuđena zbog kaznenog djela koje je čini nedostojnom za obavljanje poslova stalnog sudskog tumača, dok traju pravne posljedice osude ili joj je izrečena zabrana bavljenja zanimanjem u vrijeme kad traži imenovanje za stalnog sudskog tumača.

Za stalnog sudskog tumača može se imenovati i državljanin države članice EU ili strani državljanin ako ispunjava uvjete iz stavka 1. točka 2. i 3. ovoga Pravilnika i ako uz znanje jezika matične države potpuno vlada hrvatskim jezikom ili jezikom etničke ili nacionalne zajednice ili manjine.

Pravne osobe mogu obavljati poslove stalnog sudskog tumača ako u registriranoj djelatnosti imaju i djelatnost poslova prevođenja i imaju u stalnom radnom odnosu najmanje jednog sudskog tumača za odgovarajuće jezike koje imaju registrirane u djelatnosti.

O početku svoga rada pravne osobe dužne su obavijestiti predsjednika nadležnog županijskog odnosno trgovačkog suda i dostaviti popis stalnih sudskih tumača koji su kod pravne osobe zaposlene.

2. Kako se dokazuje poznavanje odgovarajuće stranog jezika?

Znanje jezika za koje kandidat traži imenovanje dokazuje se diplomom sveučilišnog diplomskog studija za dotični jezik ili svjedodžbom priznatog ispita o znanju jezika (razina C2 prema Europskom referentnom okviru) za koje kandidat traži imenovanje.

3. Koji je naziv evidencije radnog vremena tumača i što mora sadržavati?

Stalni sudski tumač dužan je voditi evidenciju o svom radu. Evidencija se vodi se u obliku knjige pod nazivom »Dnevnik prijevoda i ovjera«.

Knjiga mora biti prošivena jamstvenikom i ovjerena od strane predsjednika županijskog ili trgovačkog suda.

»Dnevnik prijevoda i ovjera« vodi se na propisanim tiskanicama formata A4, uvezenih u knjigu s tvrdim koricama. Na korice se stavlja oznaka »Dnevnik prijevoda i ovjera«.

U Dnevnik prijevoda i ovjera upisuju se sljedeći podaci:

- redni broj,
- datum primitka isprave za prevođenje odnosno datum obavljenog usmenog prevođenja,
- broj i datum akta suda, drugog državnog tijela ili pravne osobe na čiji se zahtjev obavlja prevođenje, odnosno ime i prezime, adresa i broj osobne iskaznice podnositelja isprave,
- predmet prijevoda,
- iznos naplaćene nagrade i drugih izdataka za prijevod,
- potvrda podnositelja isprave da je prijevod obavljen i datum obavljenog prijevoda,
- primjedba.

Dnevnik prijevoda i ovjera zaključuje se na kraju kalendarske godine.

4. Koje su dužnosti stalnog sudskog tumača?

Dužnosti stalnog sudskog tumača su:

- nabaviti pečat o svom trošku,
- otisak svog pečata i vlastoručni potpis pohraniti u županijskom odnosno trgovačkom sudu kod kojega je imenovan za stalnog sudskog tumača,
- na zgradu u kojoj obavlja djelatnost o svom trošku postaviti tablu s tekstom: (upisati ime i prezime), Stalni sudski tumač za (jezik za koji je imenovan), te ispod toga naziv ulice i broj kuće,
- izdati račun o obavljenoj usluzi prijevoda,
- nadležnom županijskom odnosno trgovačkom sudu javiti svaku promjenu svojih osobnih podataka.
- poslove za čije je obavljanje ovlašten obavljati savjesno i u skladu s propisima.

5. Na koje naknade stalni sudski tumač ima pravo?

Stalni sudski tumač ima pravo na naknade troškova koje je imao u svezi prevođenja.

Naknade obuhvaćaju:

- putne troškove,
- dnevnice,
- troškove za smještaj (noćenje).

6. Koji putni troškovi se priznaju i kako se obračunavaju?

Putni troškovi obuhvaćaju naknadu za troškove prijevoza.

Troškovi prijevoza obuhvaćaju izdatke za dolazak iz mjesta prebivališta, odnosno boravišta do mjesta gdje će stalni sudski tumač obaviti prevođenje, kao i za povratak u prebivalište odnosno boravište.

Ovi troškovi obračunavaju se u visini prijevoznih troškova javnog prometa u mjestu prebivališta odnosno boravišta.

Sredstva javnog prometa su tramvaj, vlak, autobus, brod i zrakoplov.

Naknada za prijevoz pripada za putovanje obavljeno najkraćim putem i najekonomičnijim prometnim sredstvom.

Prijevozni troškovi obračunavaju se na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava (računa), kojima se dokazuju prijevozni troškovi i drugi izdaci navedeni u putnom nalogu.

7. Kada stalni sudski tumač ima pravo na dnevnicu i izdatke za smještaj?

Za vrijeme zadržavanja izvan mjesta prebivališta između 8-12 sati stalnom sudskom tumaču pripada naknada u visini ½ dnevnice, a za vrijeme provedeno između 12-24 sata cijela dnevnicu, koju imaju suci suda koji vodi postupak.

Izdaci za smještaj (noćenje) priznaju se u punom iznosu prema priloženom računu do visine cijene noćenja u hotelu u istom mjestu, a koji se priznaju i sucu.

8. Kako se obračunava nagrada stalnom sudskom tumaču?

Pisani prijevodi obračunavaju se po normiranom retku od 50 znakova

Najmanja obračunska jedinica je jedna normirana kartica s 30 redaka.

U obračun retka ulazi svaki otkucani znak (slovo, interpunkcija, formula, znakovlje)

Visina nagrade iznosi:

1. Za prijevod sa stranog jezika na hrvatski jezik i za prijevod s hrvatskog na strani jezik, za svaki redak 5,00 kuna bruto bez PDV-a;

2. Za prijevod znanstvenih, stručnih i tekstova s posebnim pismom (arapski, kineski, japanski i sl.) 7,50 kuna bruto po retku bez PDV-a;
3. Za prijevod s jednog na drugi strani jezik za svaki redak 5,00 kuna bruto bez PDV-a;
4. Za ovjeru teksta obračunava se 30% na cijenu obavljenog prijevoda;
5. Za hitan prijevod obračunava se 50% na cijenu obavljenog prijevoda.

Za prevođenje izgovorenog teksta s hrvatskog na strani jezik i obratno, kao i s jednog stranog jezika na drugi, stalnom sudskom tumaču pripada nagrada u iznosu od 150,00 kuna bruto bez PDV-a za svaki započeti sat.

U vrijeme utrošeno za prevođenje računa se cjelokupno vrijeme provedeno od dolaska stalnog sudskog tumača u mjesto gdje se obavlja prevođenje do prestanka potrebe za njegovom.

Stalni sudski tumač ima pravo na naknadu troškova koje je imao u gotovom novcu u svezi s prevođenjem. Stalni je sudski tumač dužan o svakom primitku novca za nagradu i druge izdatke u svezi s tumačenjem izdati račun odnosno račun i za druge izdatke.

Visinu nagrade i naknade drugih troškova za prevođenje pred sudom odmjerava sud po čijem zahtjevu je prevođenje obavljeno sukladno odredbama Pravilnika.

4) Pravni izvor: Zakon o prekršajima („Narodne novine“ broj 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 91/16.,70/17. i 118/18.)

1. Koji sudovi odlučuju u prekršajnim predmetima?

U prekršajnim predmetima sude svi općinski sudovi u Republici Hrvatskoj, Općinski prekršajni sud u Zagrebu i Splitu i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Posebnim se zakonom može propisati stvarna nadležnost tijela državne uprave za vođenje prekršajnog postupka u prvom stupnju, osim u postupku po prigovoru protiv obaveznog prekršajnog naloga.

Maloljetnim počiniteljima prekršaja uvijek sude sudovi, osim ako ovim Zakonom nije propisano drukčije.

2. Nadležnost općinskih sudova u prekršajnim predmetima.

Općinski sudovi kada rješavaju prekršajne predmete nadležni su:

1. suditi u prvom stupnju za sve prekršaje, osim za one za koje je zakonom propisana nadležnost tijela državne uprave,
2. odlučivati o prigovorima protiv obaveznih prekršajnih naloga svih ovlaštenih izdavatelja,
3. odlučivati o zahtjevu za obnovu prekršajnog postupka:
 - a) u predmetima u kojima su sudili,

- b) protiv pravomoćnih prekršajnih naloga ovlaštenih tužitelja ako je riječ o prekršajima iz stvarne nadležnosti suda te
- c) protiv svih pravomoćnih obaveznih prekršajnih naloga,
- 4. pružati pravnu pomoć prema odredbama međunarodnih ugovora i Prekršajnog zakona
- 5. obavljati i druge poslove propisane zakonom.

Općinski prekršajni sud u Zagrebu je isključivo mjesno nadležan za suđenje u postupcima koje kod suda pokreće ovlašteni tužitelj pravna osoba s javnim ovlastima kojoj je posebnim zakonom utvrđen status neovisnog regulatora.

3. Nadležnost Visokoga prekršajnog suda Republike Hrvatske

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske nadležan je:

1. odlučivati u drugom stupnju o redovnim pravnim lijekovima protiv odluka općinskih sudova u prekršajnim predmetima, odluka tijela državne uprave koja vode prekršajni postupak, odluka ovlaštenih tužitelja i drugih odluka kada je to propisano zakonom,
2. odlučivati o prigovorima protiv prekršajnih naloga svih ovlaštenih izdavatelja kada je prigovor podnesen zbog odluke o prekršajnoj sankciji, troškovima postupka, oduzimanja imovinske koristi ili oduzimanja predmeta,
3. odlučivati o izvanrednim pravnim lijekovima u slučajevima propisanim ovim Zakonom,
4. odlučivati o sukobu nadležnosti između općinskih sudova u prekršajnim predmetima,
5. odlučivati o žalbama u predmetima međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije iz prekršajne nadležnosti,
6. obavljati druge poslove propisane zakonom.

4. Nadležnost tijela državne uprave za odlučivanje u prekršajnim postupcima

Tijela državne uprave nadležna su:

1. odlučivati u prvom stupnju o prekršajima kada je to propisano posebnim zakonom,
2. odlučivati o zahtjevima za obnovu prekršajnog postupka:
 - a) u predmetima iz svoje nadležnosti; te
 - b) protiv pravomoćnih prekršajnih naloga u predmetima za koje je za vođenje prekršajnog postupka predviđeno prvostupanjsko odlučivanje toga tijela državne uprave.
3. obavljati i druge poslove propisane zakonom.

5. Koji je sastav općinskog suda, a koji Visokog prekršajnog suda RH?

U općinskom sudu, kada rješava prekršajne predmete, odluke donosi sudac pojedinac, ako drukčije nije propisano ovim Zakonom.

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske odluke donosi u vijeću od tri suca, ako drukčije nije propisano zakonom.

c) Ustrojstvo pravosudnih tijela

5) Pravni izvor: Zakon o državnom odvjetništvu („Narodne novine“ broj 67/18.)

1. Što je državno odvjetništvo?

Državno odvjetništvo samostalno je i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih djela i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava Republike Hrvatske i zakona.

Državno odvjetništvo obavlja svoje ovlasti na osnovi Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora koji su dio pravnog poretka Republike Hrvatske, pravne stečevine Europske unije, zakona i drugih izvora prava.

Državno odvjetništvo ustanovljava se kao jedinstveno pravosudno tijelo čiji se djelokrug, ovlasti i nadležnost utvrđuju zakonom.

2. Ustrojstvo državnog odvjetništva.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ustanovljuje se za cijelo područje Republike Hrvatske.

U Republici Hrvatskoj ustanovljuju se:

- županijska državna odvjetništva
- općinska državna odvjetništva.

Zakonom se mogu ustanoviti posebna državna odvjetništva za postupanje u određenim vrstama predmeta.

Općinska državna odvjetništva podređena su županijskim državnim odvjetništvima, a županijska državna odvjetništva i posebna državna odvjetništva podređena su Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

3. Glavni državni odvjetnik.

Na čelu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske je Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske na vrijeme od četiri godine imenuje Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje nadležnog odbora Hrvatskog sabora i nakon isteka tog vremena može biti ponovno imenovan na istu dužnost. Nitko ne može biti imenovan na ovu dužnost više od dva puta.

4. Nadležnost općinskog, županijskog i Državnog odvjetništva.

Općinska državna odvjetništva postupaju pred općinskim sudovima i javnopravnim tijelima.

Županijska državna odvjetništva postupaju pred županijskim, trgovačkim i upravnim sudovima.

Posebna državna odvjetništva postupaju pred sudovima određenim zakonom.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske poduzima pravne radnje radi zaštite Ustava Republike Hrvatske i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske i Vrhovnim sudom Republike Hrvatske te postupa pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske, Visokim kaznenim sudom Republike Hrvatske, Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske te pred stranim sudovima i drugim tijelima, ako zakonom nije drukčije određeno.

Općinsko državno odvjetništvo nadležno za područje jednog ili više općinskih sudova.

Županijsko državno odvjetništvo nadležno je za područje županijskog suda, trgovačkog suda i upravnog suda.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nadležno je za područje cijele Republike Hrvatske.

Državno odvjetništvo po zakonu zastupa Republiku Hrvatsku u sudskim, arbitražnim i upravnim postupcima, postupcima mirenja te u postupcima pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske i ovlašteno je poduzimati sve pravne radnje kao stranka u postupku.

Državno odvjetništvo zastupa Vladu Republike Hrvatske u upravnim sporovima.

5. Koja su prava, dužnosti i ovlasti državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika?

Ovlasti državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika su:

- obavlja poslove iz nadležnosti državnog odvjetništva,
- predstavlja državno odvjetništvo,
- odgovara za rad državnog odvjetništva i
- upravlja državnim odvjetništvom.

Dužnosti državnih odvjetnika:

- moraju se ponašati tako da ne umanje svoj ugled i ugled državnog odvjetništva i ne dovedu u sumnju svoju nepristranost te samostalnost i neovisnost državnog odvjetništva,
- u obavljanju poslova zastupanja te u odnosima s državnim tijelima i pravnim osobama dužni su pridržavati se načela zakonitosti, stručnosti i nepristranosti, uz poštivanje rokova propisanih za pojedine postupke i pravila o prednosti u rješavanju predmeta,
- prilikom zastupanja na sudovima i upravnim tijelima dužni su poštovati i čuvati dostojanstvo tijela pred kojima postupaju, svoje osobno dostojanstvo i dostojanstvo državnog odvjetništva,
- dužni su zadržati za sebe podatke i druga saznanja do kojih su došli u obavljanju dužnosti i koji nisu propisom određeni kao službena tajna, a odnose se na privatni i

obiteljski život stranaka i drugih osoba, ako to ne predstavlja kažnjivo djelo, te čuvati tajnost svih podataka nedostupnih javnosti,

- ne smiju pripadati nijednoj političkoj stranci niti se baviti političkom djelatnošću,
- ne smiju primiti i zadržati dar, osim protokolarnih darova manje vrijednosti,
- ne smiju se koristiti svojim službenim položajem ili ugledom državnog odvjetništva za ostvarivanje svojih privatnih interesa,
- ne smiju obnašati sudačku dužnost, obavljati odvjetničku ili javnobilježničku službu niti poslove člana upravnog ili nadzornog odbora trgovačkog društva ili druge pravne osobe koja ostvaruje dobit i dr.

Državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika imaju pravo na:

- plaću koja je utvrđena u državnom odvjetništvu u koje je imenovan,
- naknadu umjesto plaće kad ne mogu obnašati dužnost,
- prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja sukladno posebnim propisima,
- odmore i dopuste koje imaju službenici i namještenici u državnom odvjetništvu i godišnji odmor u trajanju od 30 radnih dana,
- pravo na naknadu materijalnih troškova pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima,
- naknadu za obavljanje poslova u službi dežurstva,
- naknadu za odvojeni život od obitelji, kao i naknadu troškova putovanja u mjesto stanovanja obitelji u vrijeme tjednog odmora ili državnih blagdana, kada je državni odvjetnik ili zamjenik privremeno upućen na rad u drugo državno odvjetništvo ili raspoređen na rad u ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa ili obnaša dužnost zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske,
- naknadu troškova prijevoza na posao i s posla ako je mjesto rada različito od mjesta prebivališta odnosno boravišta,
- naknadu za službena putovanja i putne troškove u vezi s obnašanjem državnoodvjetničke dužnosti,
- stručno usavršavanje i specijalizaciju u okviru sredstava osiguranih za tu namjenu.

Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa vodi evidenciju državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika te službenika i namještenika u državnim odvjetništvima.

Za potrebe obavljanja poslova državnoodvjetničke uprave evidencije službenika i namještenika u državnim odvjetništvima vodi i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

6. Koji su poslovi državnoodvjetničke uprave?

Poslovi državnoodvjetničke uprave obuhvaćaju osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje državnog odvjetništva, a posebice:

1. ustrojstvo unutarnjeg poslovanja u državnom odvjetništvu
2. skrb o urednom i pravodobnom obavljanju poslova u državnom odvjetništvu
3. poslove u vezi s predstavkama i pritužbama na rad državnog odvjetništva
4. stručne poslove u vezi s ostvarivanjem dužnosti i prava državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika te službenika i namještenika u državnom odvjetništvu

5. skrb o stručnom usavršavanju državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika, savjetnika, vježbenika i drugih službenika i namještenika u državnom odvjetništvu
6. vođenje poslova vezanih uz korištenje informacijskog sustava
7. vođenje i analizu statističkih podataka o radu državnog odvjetništva
8. financijsko-materijalno poslovanje državnog odvjetništva
9. upravljanje zgradom i nekretninama dodijeljenim državnom odvjetništvu na korištenje
10. davanje obavijesti o radu državnog odvjetništva u skladu sa zakonom i Poslovníkom državnog odvjetništva
11. provođenje nadzora nad obradom osobnih podataka
12. te druge poslove propisane zakonom i Poslovníkom državnog odvjetništva.

7. Koji su poslovi pravosudne uprave?

Poslove pravosudne uprave obavlja ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

U pravosudnu upravu spadaju poslovi kojima se osigurava obavljanje poslova državnoodvjetničke uprave:

- izrada nacrtá prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa za ustanovljavanje, djelokrug i ustrojstvo državnog odvjetništva,
- sudjelovanje u procjeni potreba i izradi programa stručnog usavršavanja državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika, službenika i namještenika,
- osiguranje materijalnih, financijskih, prostornih i drugih uvjeta za rad državnih odvjetništava,
- određivanje načina korištenja nekretnina te nadzor nad upravljanjem nekretninama dodijeljenim državnom odvjetništvu na korištenje,
- osiguranje osoba, imovine i objekata državnih odvjetništava,
- informatizacija državnih odvjetništava,
- prikupljanje i analiza statističkih i drugih podataka o djelovanju državnih odvjetništava,
- ispitivanje predstávki na postupanje državnih odvjetništava koje se odnose na dugotrajnost postupanja ili na neprimjereno ponašanje državnog odvjetnika, zamjenika ili drugog zaposlenika državnog odvjetništva prema stranki u tijeku postupka ili obavljanja drugih službenih radnji,
- nadzor nad financijsko-materijalnim poslovanjem državnih odvjetništava,
- nadzor nad redovitim obavljanjem poslova u državnom odvjetništvu,
- nadzor nad provedbom Poslovníka državnog odvjetništva i dr. poslovi.

6) Pravni izvor: Zakon o odvjetništvu („Narodne novine“ broj 9/94., 117/08., 50/90., 75/09. i 18/11.)

1. Obavljanje odvjetničke djelatnosti - organizacijski oblici?

Odvjetnik odvjetničku djelatnost može obavljati samostalno, u zajedničkom uredu ili u odvjetničkom društvu u skladu s odredbama Zakona o odvjetništvu.

Odvjetnik može imati samo jedan ured.

Zajednički uredi i odvjetnička društva mogu imati više pisarnica.

2. Koji akt uređuje nagradu i naknade za rad odvjetnika?

Tarifa o nagradama i naknadama za rad odvjetnika koju utvrđuje i donosi Komora uz suglasnost ministra pravosuđa.

Za obrane po službenoj dužnosti, visinu nagrade za rad odvjetnika utvrđuje Ministarstvo pravosuđa.

3. Udruživanje odvjetnika?

Odvjetnici se obavezno udružuju u Hrvatsku odvjetničku komoru.

4. Koja su tijela Komore?

Tijela Komore su: Skupština, Upravni odbor, Izvršni odbor, predsjednik i druga tijela utvrđena statutom Komore.

7) Pravni izvor: Zakon o javnom bilježništvu („Narodne novine“ broj 78/93., 29/94., 16/07., 75/09. i 120/16.)

1. Koje su vrste javnobilježničkih isprava?

Javnobilježničke isprave su:

- isprave o pravnim poslovima i izjavama koje su sastavili javni bilježnici (javnobilježnički akti),
- zapisnici o pravnim radnjama koje su obavili ili kojima su bili nazočni javni bilježnici (javnobilježnički zapisnici),
- potvrde o činjenicama koje su posvjedočili javni bilježnici (javnobilježničke potvrde).

2. Javnobilježnički uredi?

Službeno sjedište javnom bilježniku određuje Ministarstvo pravosuđa. Javni bilježnik mora imati ured u službenom sjedištu.

3. Kojim aktom je propisana nagrada i naknada javnom bilježniku za obavljene radnje?

Javni bilježnik ima pravo na nagradu za rad i na naknadu troškova u obavljanju službenih radnji iz svog djelokruga u skladu s Javnobilježničkom tarifom te posebnim pravilnicima ovisno o vrsti poslova (ostavina, ovrha i sl.) kojima se utvrđuje visina nagrade i naknade troškova javnog bilježnika.

Nagrada i naknada troškova javnog bilježnika za obavljanje službenih javnobilježničkih radnji određena je Pravilnikom o privremenoj javnobilježničkoj tarifi.

Nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda kod provođenja ostavinskog postupka propisana je Pravilnikom o visini nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda u ostavinskom postupku, dok je visina nagrada i naknade javnog bilježnika za provođenje određenih radnji u ovršnom postupku određena Pravilnikom o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku.

Javnobilježničku tarifu donosi Hrvatska javnobilježnička komora uz suglasnost s Ministarstvom pravosuđa.

4. Koji je naziv udruge u koju se obavezno udružuju javni bilježnici?

Javni bilježnici obavezno se udružuju u Hrvatsku javnobilježničku komoru.

5. Koja su tijela Hrvatske javnobilježničke komore?

Tijela Komore su: Skupština, Upravni odbor, predsjednik.

d) Ustrojstvo državne uprave

8) Pravni izvor: Zakon o sustavu državne uprave („Narodne novine“ broj 66/19.)

1. Koji su poslovi državne uprave?

Poslovi državne uprave su:

- provedba državne politike,
- neposredna provedba zakona,
- inspekcijski nadzor,
- upravni nadzor,
- te drugi upravni i stručni poslovi.

Posao državne uprave u smislu ovoga Zakona je i svaki posao koji je zakonom kojim se uređuje pojedino upravno područje povjeren određenoj pravnoj osobi te određen kao posao koji se obavlja kao javna ovlast.

2. Koja su tijela državne uprave?

Za obavljanje poslova državne uprave ustrojavaju se tijela državne uprave.

Tijela državne uprave su:

- ministarstva
- državne upravne organizacije.

Pojedini poslovi državne uprave određeni ovim Zakonom mogu se posebnim zakonom povjeriti jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ili drugim pravnim osobama (pravne osobe s javnim ovlastima).

3. Tko upravlja tijelima državne uprave?

Tijelima državne uprave upravljaju državni dužnosnici.

Državni dužnosnici u tijelima državne uprave su:

- ministar,
- državni tajnik,
- državni tajnik središnjeg državnog ureda,
- glavni ravnatelj,
- glavni državni inspektor, te druge osobe sukladno posebnom zakonu.

4. Nabrojite ministarstva.

- Ministarstvo vanjskih i europskih poslova,
- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Ministarstvo obrane,
- Ministarstvo financija,
- Ministarstvo pravosuđa,
- Ministarstvo uprave,
- Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja,
- Ministarstvo rada i mirovinskog sustava,
- Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku,
- Ministarstvo kulture,
- Ministarstvo turizma,
- Ministarstvo poljoprivrede,
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja,
- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike,
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture,
- Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta,

- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije,
- Ministarstvo hrvatskih branitelja,
- Ministarstvo zdravstva
- Ministarstvo državne imovine.

5. Koje provedbene propise donosi ministar?

Pravilnici, naredbe, naputci za provedbu zakona i drugih propisa kad su na to izrijekom ovlašteni, u granicama dane ovlasti.

II. Područje - Pravno nazivlje

1) Pravni izvor: Kazneni zakon („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17. i 118/18.)

1. Što je kazneno djelo?

Ponašanje čovjeka koje je zakonom propisano kao kazneno djelo, koje je protupravno i društveno opasno.

2. Nužna obrana?

Nužna je ona obrana koja je prijeko potrebna da počinitelj od sebe ili drugog odbije istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad.

3. Krajnja nužda?

Djelo je počinjeno u krajnjoj nuždi kada je počinjeno radi toga da se od sebe ili drugog otkloni istodobna opasnost, koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom učinjeno zlo nije bilo nesrazmjerno teže od zla koje je prijetilo i ako nije bio dužan izložiti se opasnosti.

4. Pokušaj?

Pokušaj je namjerno započeta radnja kojom se ostvaruje kazneno djelo, ali nedovršeno.

5. Neprikladni pokušaj?

Postoji kad je počinitelj pokušao ostvarenje kaznenog djela neprikladnim sredstvom ili prema neprikladnom objektu.

6. Krivnja?

Krivnja je psihički odnos ubrojivog počinitelja prema njegovu djelu.

7. Sadržaj krivnje?

Kriv je za kazneno djelo počinitelj koji je u vrijeme počinjenja djela bio ubrojiv i koji je postupao s namjerom ili iz nehaja, te koji je bio svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno a ne postoji nijedan ispričavajući razlog.

8. Namjera?

Kazneno djelo može biti počinjeno s izravnom ili neizravnom namjerom. Izravna namjera postoji kad je počinitelj svjestan obilježja kaznenog djela i hoće ili je siguran u njihovo ostvarenje. Neizravna namjera postoji kad je počinitelj svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela pa na to pristaje.

9. Nehaj?

Nehaj može biti svjestan i nesvjestan. Nehaj je svjestan kad je počinitelj svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela ali lakomisleno smatra da se to neće dogoditi ili da će to moći spriječiti. Nehaj je nesvjestan kad počinitelj nije svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela, iako je prema okolnostima bio dužan i prema svojim osobnim svojstvima mogao biti svjestan te mogućnosti.

10. Vrste kazni?

Vrste kazni su novčana kazna, zatvor i dugotrajni zatvor.

11. Novčana kazna?

Novčana kazna se propisuje i izriče u dnevnim iznosima osobe prema kojoj se primjenjuje.

12. Kazna zatvora?

Kazna zatvora ne može biti kraća od 3 mjeseca ni dulja od 20 godina.

13. Dugotrajni zatvor?

Kazna dugotrajnog zatvora ne može biti kraća od 21 niti dulja od 40 godina. Iznimno, za kaznena djela počinjena u stjecaju jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora može se izreći u trajanju 50 godina.

Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji u vrijeme počinjenja djela nije navršio 18 godina.

2) Pravni izvor: Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.)

1. Oblici odluka koje donosi sud u kaznenom postupku?

U kaznenom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naloga.

2. Tko donosi presudu?

Presudu donosi samo sud.

3. Vrste presuda?

Presudom se optužba odbija ili se optuženik oslobađa optužbe ili proglašava krivim.

4. Podnesci u kaznenom postupku?

Podnesci u kaznenom postupku su privatne tužbe, optužnice državnog odvjetnika i oštećenika kao tužitelja, prijedlozi za progon, pravni lijekovi, te druge izjave i priopćenja koja se podnose pisano, ako zakonom nije drugačije propisano.

5. Mjere osiguranja prisutnosti okrivljenika?

Mjere osiguranja prisutnosti okrivljenika su poziv, dovođenje, mjere opreza, jamstvo, uhićenje, pritvor, istražni zatvor u domu i istražni zatvor.

6. Stranke u kaznenom postupku?

Stranke u kaznenom postupku su tužitelj i okrivljenik.

7. Tužitelj?

Tužitelj je državni odvjetnik, oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj.

8. Državni odvjetnik?

Temeljna ovlast i glavna dužnost državnog odvjetnika je progon počinitelja kaznenih djela za koja se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti.

9. Oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj?

Nastupaju kao tužitelji u progonu počinitelja kaznenih djela kada su zakonom na to ovlašteni.

10. Branitelj?

Okrivljenik može prije početka i tijekom cijelog kaznenog postupka te postupka o izvanrednim pravnim lijekovima imati branitelja. Za branitelja se može uzeti samo odvjetnik.

11. Osumnjičenik?

Osumnjičenik je osoba u odnosu na koju postoje osnove sumnje da je počinila kazneno djelo i protiv koje policija ili državno odvjetništvo poduzimaju radnje radi razjašnjenja te sumnje.

12. Okrivljenik?

Okrivljenik je osoba protiv koje je doneseno rješenje o provođenju istrage ili osoba protiv koje se provode dokazne radnje, osoba protiv koje je podnesena privatna tužba i osoba protiv koje je presudom izdan kazneni nalog.

Izraz okrivljenik upotrebljava se i kao opći naziv za optuženika i osuđenika.

13. Optuženik?

Optuženik je osoba protiv koje je optužnica potvrđena ili je povodom privatne tužbe određena rasprava.

14. Osuđenik?

Osuđenik je osoba za koju je pravomoćnom presudom utvrđeno da je kriva za određeno kazneno djelo.

15. Žrtva?

Žrtva kaznenog djela je fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema predak, brat i sestra, one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.

16. Oštećenik?

Oštećenik je žrtva kaznenog djela i pravna osoba na čiju je štetu kazneno djelo počinjeno koja sudjeluje u svojstvu oštećenika u postupku.

17. Uhićenik?

Uhićenik je osoba prema kojoj je primijenjena mjera uhićenja.

18. Kaznena prijava?

Kaznenom prijavom prijavljuju se kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti. Kaznena prijava podnosi se nadležnom državnom odvjetniku pisano, usmeno ili drugim sredstvom.

19. Istraga?

Istraga se mora provesti za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od 15 godina ili kazna dugotrajnog zatvora, te ako postoji osnovana sumnja da je okrivljenik počinio protupravno djelo u stanju nebrojivosti, a može se provesti i za druga kaznena djela kada je to određeno Zakonom. Istragu provodi državni odvjetnik, po prethodno donesenom rješenju o provođenju istrage.

20. Dokazne radnje?

Dokazne radnje su pretraga (doma i drugih prostora, sredstava prijevoza i drugih pokretnih stvari, te osoba), ispitivanje okrivljenika, svjedoka, očevid, vještačenje, oduzimanje predmeta, prepoznavanje, uzimanje otisaka prstiju i drugih dijelova tijela, dokaz snimkom, ispravom, elektronički (digitalni dokaz).

21. Optužnica?

Optužnicu podiže državni odvjetnik nakon što je završena istraga, ili bez provođenja istrage kada je to propisano zakonom. Optužnica sadrži ime i prezime okrivljenika s osobnim podacima, kao i podacima o tome nalazi li se i od kada u istražnom zatvoru, opis djela iz kojeg proističu zakonska obilježja kaznenog djela, zakonski naziv kaznenog djela, popis dokaza na kojima se temelji optužnica i obrazloženje u kojem se opisuje stanje stvari.

22. Redoviti pravni lijek?

Redoviti pravni lijek je žalba. Žalba se podnosi u roku od 15 dana od dostave prijepisa presude.

23. Izvanredni pravni lijekovi?

Izvanredni pravni lijekovi su obnova kaznenog postupka, zahtjev za zaštitu zakonitosti i zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

3) Pravni izvor: Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00., 129/00., 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 143/12. i 152/14.)

1. Što je posjed?

Posjed je faktična vlast na nekoj stvari.

Osoba koja ima faktičnu vlast glede neke stvari, njezin je posjednik.

2. Kada je posjed zakonit?

Posjed je zakonit ako posjednik ima valjani pravni temelj toga posjedovanja (pravo na posjed).

3. Kada je posjed istiniti?

Posjed je istinit ako nije pribavljen silom, ni potajno ili prijevarom ili zloupotrebom povjerenja.

4. Pošten posjed?

Posjed je pošten ako posjednik nije znao niti mogao znati da nema pravo na posjed.

5. Vrste vlasništva?

Postoji samo jedna vrsta vlasništva.

6. Što je pravo vlasništva?

Pravo vlasništva je stvarno pravo na određenoj stvari koje svog nositelja ovlašćuje da s tom stvari i koristima od nje čini što ga je volja, te da svakog drugog od toga isključi, ako to nije protivno tuđim pravima ni zakonskim ograničenjima.

Vlasnik ima među ostalim i pravo posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja svojom stvari.

7. Što može biti predmet prava vlasništva?

Predmet prava vlasništva i drugih stvarnih prava može biti svaka pokretna ili nepokretna stvar, osim onih koje isu za to sposobne.

8. Koji su pravni temelji stjecanja prava vlasništva?

Pravo vlasništva se može steći na temelju pravnog posla, odluke suda odnosno druge nadležne vlasti, nasljeđivanjem i na temelju zakona.

9. Suvlasništvo?

Suvlasništvo postoji kad više osoba ima neku stvar u vlasništvu i njihovi su udjeli određeni računski.

10. Zajedničko vlasništvo?

Postoji kad više osoba ima u vlasništvu neku stvar, a veličina njihovih udjela nije određena.

11. Etažno vlasništvo?

Etažno vlasništvo je vlasništvo određenog posebnog dijela nekretnine koji čini samostalnu uporabnu cjelinu.

12. Služnost?

Pravo služnosti ovlašćuje nositelja prava da se na određeni način služi tuđom stvari (poslužna stvar).

13. Stvarna služnost?

Stvarna služnost je stvarno pravo svagdašnjeg vlasnika određene nekretnine (povlasna nekretnina) da se za potrebe te nekretnine služi nečijom nekretninom (poslužna nekretnina) (pravo služnosti puta).

14. Osobne služnosti?

Pravo koje ovlašćuje pojedinačno određenu osobu da se služi tuđom stvari (pravo stanovanja, pravo plodouživanja i pravo porabe).

15. Založno pravo?

Založno pravo je ograničeno stvarno pravo na određenoj stvari koje ovlašćuje nositelja određene tražbine ako ne bude po dospelju ispunjena, da se namiri iz vrijednosti te stvari, ma čija ona bila, a njezin svagdašnji vlasnik (založni dužnik) dužan je to trpjeti.

16. Hipoteka?

Hipoteka je založno pravo koje se osniva bez predaje stvari vjerovniku.

17. Stjecanje založnog prava?

Založno pravo može se osnovati dobrovoljno, na temelju sudske odluke (sudsko založno pravo) ili na temelju zakona (zakonsko založno pravo).

4) Pravni izvor: Zakon o nasljeđivanju („Narodne novine“ broj 48/03., 163/03., 35/05., 127/13., 33/15. i 14/19.)

1. Koji su pravni temelji nasljeđivanja?

Svaku se fizičku osobu može naslijediti, a svaka je osoba sposobna naslijediti ako zakonom nije drukčije određeno. Nasljedno pravo stječete u trenutku ostaviteljeve smrti, na temelju zakona ili na temelju oporuke. Toga se prava možete i odreći.

Naslijediti se može na temelju zakona i na temelju oporuke.

2. Nasljedni redovi?

Prvi nasljedni red su ostaviteljevi potomci i njegov bračni drug (odnosno ostaviteljev izvanbračni drug, ostaviteljev životni partner ili ostaviteljev neformalni životni partner) koji nasljeđuju jednake dijelove.

U drugom nasljednom redu ostavitelja koji nije imao potomke nasljeđuju njegovi roditelji i bračni drug (odnosno ostaviteljev izvanbračni drug, ostaviteljev životni partner ili ostaviteljev neformalni životni partner). U tom slučaju ostaviteljevi roditelji nasljeđuju jednu polovicu ostavine podijeljenu na jednake dijelove, a drugu polovicu nasljeđuje ostaviteljev bračni drug (odnosno ostaviteljev izvanbračni drug, ostaviteljev životni partner ili ostaviteljev neformalni životni partner).

Treći nasljedni red su ostaviteljevi djedovi i bake i njihovi potomci, a četvrti njegovi pradjedovi i prabake. Iza pradjedova i prabaka ostavitelja nasljeđuju njegovi daljnji predci.

3. Tko su zakonski nasljednici?

Zakonski nasljednici su potomci umrlog, posvojčad i njihovi potomci, njegov bračni drug, roditelji, braća i sestre, njegovi djedovi i bake i njihovi potomci i njegovi ostali predci.

Na temelju zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov izvanbračni drug koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim. (Izvanbračnom zajednicom u smislu ovog zakona smatra se životna zajednica neudane žene i neoženjenog muškarca koja je trajala dulje vrijeme, a prestala ostaviteljevom smrću, pod uvjetom da su bile ispunjene pretpostavke koje se traže za valjanost braka.)

U pravu nasljeđivanja ostaviteljev životni partner izjednačen je s bračnim drugom, a djeca nad kojom ostavitelj ima partnersku skrb izjednačena su s njegovom djecom. Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dviju osoba istog spola sklopljena pred nadležnim

tijelom u skladu s odredbama posebnog zakona (Zakona o životnom partnerstvu osoba istog spola).

U pravu nasljeđivanja neformalni životni partner izjednačen je s izvanbračnim drugom. Neformalno životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dviju osoba istog spola, koje nisu sklopile životno partnerstvo pred nadležnim tijelom, ako zajednica traje najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.

4. Tko su nužni nasljednici?

Nužni nasljednici su ostaviteljevi potomci, njegova posvojčad i njihovi potomci te njegov bračni drug.

Ostaviteljevi roditelji, posvojitelji i ostali predci nužni su nasljednici samo ako su trajno nesposobni za rad i nemaju nužnih sredstava za život.

5. Vrste oporuka?

1. Privatne oporuke:
 - a) vlastoručna oporuka (oporučitelj je napisao svojom rukom i potpisao)
 - b) pisana oporuka pred svjedocima
2. Javna oporuka
Javnu oporuku na oporučiteljev zahtjev sastavljaju u RH sudac općinskog suda, sudski savjetnik u općinskom sudu ili javni bilježnik, a u inozemstvu konzularni, odnosno diplomatsko-konzularni predstavnik RH (ovlaštena osoba).
3. Oporuka u izvanrednim okolnostima (usmena oporuka)
4. Međunarodna oporuka

5) Pravni izvor: Zakon o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj 91/96., 68/98., 137/99., 114/01., 100/04., 107/07., 152/08., 126/10., 55/13., 60/13. i 108/17.)

1. Predmet upisa u zemljišne knjige?

U zemljišne knjige upisuju se stvarna prava na zemljištima, a i druga prava za koja je to posebnim zakonima određeno.

U zemljišne knjige upisuju se i druge činjenice važne za pravni promet za koje je to posebnim zakonima određeno.

U zemljišnu knjigu upisuju se samo pravo vlasništva i ostala stvarna prava na zemljištima, zatim pravo nazadkupa, prvokupa, najma, zakupa, kao i koncesije te ostala prava na zemljištima za koja je to posebnim zakonom dopušteno.

Ograničenja, oročenja i uvjetovanja prava iz ovoga članka upisat će se u zemljišnoj knjizi zabilježbom ograničenja, roka ili uvjeta kojem je pravo podvrgnuto, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

2. Vrste knjižnih upisa.

Knjižni su upisi uknjižba, predbilježba i zabilježba.

Uknjižba je upis kojim se knjižna prava stječu, prenose, ograničuju ili prestaju bez posebnog naknadnog opravdanja.

Predbilježba je upis kojim se knjižna prava stječu, prenose, ograničuju ili prestaju samo pod uvjetom naknadnog opravdanja i u opsegu u kojemu naknadno budu opravdana.

Zabilježba je upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama. Zabilježbom se mogu osnivati određeni pravni učinci kad je to predviđeno zakonom.

3. Predmet zabilježbe?

Zemljišnoknjižne zabilježbe upisuju se:

- kako bi učinile vidljivim osobne odnose, osobito ograničenja glede upravljanja imovinom (npr. maloljetnost, skrbništvo, produženje roditeljskoga prava, otvaranje stečaja i dr.), kao i druge odnose i činjenice određene zakonom, s učinkom da se nitko ne može pozivati na to da za njih nije znao niti morao znati
- kako bi se ostvarili pravni učinci koje zabilježba proizvodi prema odredbama ovoga ili drugih zakona (zabilježba prvenstvenoga reda, otpisa zemljišta, zajedničke hipoteke, otkaza hipotekarnih tražbina, spora, prisilne dražbe, zabrane otuđenja ili opterećenja, obveze zahtijevanja brisanja hipoteke, pridržaja prvenstvenoga reda, zabilježbe određene prema pravilima o ovrsi i osiguranju i dr.).

4. Tko vodi zemljišne knjige?

Zemljišne knjige vode općinski sudovi kao sudovi prvog stupnja.

5. Od čega se sastoji zemljišna knjiga?

Zemljišna knjiga se sastoji od glavne knjige i zbirke isprava.

6. Sastav glavne knjige?

Glavna knjiga sastoji se od zemljišnoknjižnih uložaka.

7. Sadržaj zemljišnoknjižnog uložka?

Zemljišnoknjižni uložak sadrži posjedovnicu (popisni list, list A), vlastovnicu (vlasnički list, list B), teretovnicu (teretni list, list C).

6) Pravni izvor: Zakon o trgovačkim društvima (111/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 111/12., 125/11., 68/13. i 110/15.)

1. Vrste trgovačkih društava?

Javno trgovačko društvo, komanditno društvo, dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću i gospodarsko interesno udruženje.

DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU (d.o.o.) - Društvo s ograničenom odgovornošću najčešći je oblik trgovačkog društva u Hrvatskoj. Društvo s ograničenom odgovornošću trgovačko je društvo u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba ulažu temeljne uloge s kojima sudjeluju u unaprijed ugovorenom temeljnom kapitalu. Temeljni ulogi ne moraju biti jednaki. Nijedan osnivač ne može pri osnivanju preuzeti više temeljnih uloga, ali ih kasnije može steći. Poslovni udjeli ne mogu se izraziti u vrijednosnim papirima.

DIONIČKO DRUŠTVO (d.d.) - Dioničko društvo je trgovačko društvo kapitala u kojemu članovi (dioničari) sudjeluju s ulozima u temeljnom kapitalu podijeljenom na dionice. Dioničko društvo može osnovati i samo jedna osoba, odnosno društvo može imati i samo jednog dioničara. Dioničko društvo je pravna osoba koja pravnu osobnost stječe upisom u sudski registar. Društvo odgovara za svoje obveze svom svojom imovinom. Dioničari ne odgovaraju za obveze društva. Temeljni akt dioničkog društva je statut. Njime se uređuje unutarnji ustroj društva.

JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO (j.t.d.) - Javno trgovačko društvo jest trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, a svaki član društva odgovara vjerovnicima društva neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom. Član društva ne može bez suglasnosti ostalih članova raspolagati svojim udjelom u društvu.

KOMANDITNO DRUŠTVO (k.d.) - Komanditno je društvo trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, od kojih najmanje jedna odgovara za obveze društva neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom (komplementar), a najmanje jedna odgovara za obveze društva samo do iznosa određenog imovinskog uloga u društvu (komanditor).

GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE je trgovačko društvo sa svojstvom pravne osobe koje osnivaju dvije ili više naravnih i pravnih osoba u svrhu olakšanja i promicanja obavljanja gospodarskih djelatnosti njegovih članova, da bi poboljšali ili povećale njihov učinak, ali i tako da ono za sebe ne stječe dobit.

Javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje su društva osoba, a dioničko društvo i društvo s ograničenom odgovornošću su društva kapitala.

2. Koja su tijela društva kapitala?

Uprava koja se sastoji od jedne ili više osoba (direktori). Ako ih je više, imenuje se predsjednik.

Nadzorni odbor koji bira glavna skupština.

Glavna skupština.

3. Koji su načini prestanka trgovačkih društava?

Trgovačka društva mogu prestati: otvaranjem stečajnog postupka, likvidacijom, ukidanjem društva, prestanak istekom vremena (kad je osnovano sa određenim vremenom trajanja - statut), pripajanjem društva drugom društvu, spajanjem s drugim društvom i podjelom sa razdvajanjem, pravomoćnom odlukom registarskog društva o brisanju društva iz sudskog registra, ništetnost društva i na druge načine određene statutom društva.

7) Pravni izvor: Stečajni zakon („Narodne novine“ broj 71/15. i 104/17.)

1. Tko su stranke u stečajnom postupku?

Stečajni dužnik.

Riječ je o izvanparničnom postupku i stečajni dužnik je jedina stranka u postupku.

2. Koja tijela sudjeluju u provođenju predstečajnog postupka?

Tijela predstečajnog postupka su sud i povjerenik.

3. Koja su tijela stečajnog postupka?

Sud, stečajni upravitelj, odbor vjerovnika i skupština vjerovnika.

U provođenju stečajnoga postupka osim suda sudjeluju i tzv. izvansudska tijela (stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika). Potrebno je spomenuti i Financijsku agenciju (FINA) koja nije tijelo stečajnog postupka, ali ima određene ovlasti u tijeku stečajnoga postupka. FINA provodi prodaju nekretnina na kojima postoje različna prava elektroničkom javnom dražbom.

4. Kad nastupanju i koje su pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka?

Pravne posljedice otvaranja stečajnoga postupka nastupaju u trenutku kad je rješenje o otvaranju stečajnoga postupka objavljeno na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Otvaranjem stečajnoga postupka prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnoga upravitelja.

Otvaranjem stečajnoga postupka prava dužnika pojedinca na upravljanje i raspolaganje imovinom koja ulazi u stečajnu masu prelaze na stečajnoga upravitelja.

Zabrana otuđenja ili opterećenja koja je protiv dužnika određena prema općim pravilima samo radi zaštite interesa određenih osoba u stečajnom je postupku bez učinka (ne odnosi se na zabrane otuđenja i opterećenja nastalih u svezi s postupkom ovrhe ili osiguranja).

Raspolaganja prijašnjih osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu, odnosno dužnika pojedinca nakon otvaranja stečajnoga postupka predmetima iz stečajne mase bez pravnoga su učinka, osim onih raspolaganja za koja vrijede opća pravila o zaštiti povjerenja u javne knjige. Drugoj strani vratit će se njezina protučinidba iz stečajne mase ako je njome povećana vrijednost stečajne mase.

Nakon otvaranja stečajnoga postupka pojedini stečajni vjerovnici ne mogu protiv dužnika tražiti ovrhu ili osiguranje na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu niti na drugoj imovini dužnika.

Ponude učinjene dužniku ili ponude koje je učinio dužnik prestaju vrijediti otvaranjem stečajnoga postupka ako do tada nisu prihvaćene.

Punomoć dužnika koja se odnosi na imovinu koja ulazi u stečajnu masu prestaje otvaranjem stečajnoga postupka.

Parnice o imovini koja ulazi u stečajnu masu, uključujući i arbitražne postupke koji su u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka bili u tijeku, stečajni upravitelj preuzet će u ime i za račun stečajnoga dužnika.

Parnice u svezi s tražbinama koje se prijavljuju u stečajni postupak ne mogu se nastaviti prije nego što su ispitane na ispitnom ročištu.

5. Koje vrste odluka donosi sud u stečajnom postupku?

Odluke u predstečajnom i stečajnom postupku sud donosi u obliku rješenja i zaključaka.

Zaključkom sud izdaje nalog službenoj osobi ili tijelu u postupku za obavljanje pojedinih radnji te odlučuje o upravljanju postupkom i o drugim pitanjima ako je to izrijekom određeno Stečajnim zakonom.

Protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju može se izjaviti žalba, ako Stečajnim zakonom nije drukčije određeno.

Protiv zaključka nije dopušten pravni lijek.

U predstečajnom i stečajnom postupku ne može se podnijeti prijedlog za ponavljanje postupka, a revizija se može izjaviti samo ako odluka drugostupanjskoga suda ovisi o rješenju nekoga materijalno pravnog ili postupovno pravnog pitanja važnog za osiguravanje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana.

8) Pravni izvor: Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 123/08., 57/11., 25/13., 89/14. i 70/19.)

1. Tko su stranke u parničnom postupku?

Stranke u postupku su tužitelj i tuženik.

Stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba, ali i oblici udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost ali im sud rješenjem priznaje svojstvo stranke.

2. Koje vrste podnesaka postoje u parničnom postupku?

Vrste podnesaka: tužba, odgovor na tužbu, žalba, odgovor na žalbu, revizija, prijedlog za ponavljanje postupka, prijedlog za povrat u prijašnje stanje, prijedlog za osiguranje dokaza, drugi prijedlozi i izjave.

3. Vrste sudskih odluka?

Prema obliku sudskih odluka razlikuju se presude i rješenja.

Meritorne odluke su odluke o osnovanosti tužbenog zahtjeva glede glavne stvari i sporednih traženja (čl. 186. st. 1. ZPP-a). O tome sud u pravilu odlučuje presudom (čl. 129. st. 2. ZPP-a), s iznimkom u postupku zbog smetanja posjeda (čl. 443. st. 4. ZPP-a).

Iznimka postoji i u postupku izdavanja platnog naloga kad se odluka o prihvaćanju tužbenog zahtjeva donosi u obliku platnog naloga (čl. 129. st. 4., čl. 448. ZPP-a). Odluka o troškovima u presudi smatra se rješenjem (čl. 129. st. 5. ZPP-a) pa u situaciji kad se tužbeni zahtjev svede samo na zahtjev za naknadu parničnih troškova, odluka o tom zahtjevu donosi se u obliku rješenja.

Jednako vrijedi i za odluke koje se donose u povodu žalbe kojom se pobija samo odluka o troškovima sadržana u presudi, kada se odluka donosi u obliku rješenja (čl. 167. st. 1. ZPP-a).

Meritorne odluke u postupku u povodu pravnih lijekova u pravilu se donose u obliku presuda (presudom odlučuje drugostupanjski sud kad odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje prvostupanjsku presudu – čl. 368., 373.a ZPP-a, kad preinačuje prvostupanjsku presudu - čl. 373., 373.a ZPP-a, jednako i revizijski sud – čl. 393., 395. st. 1. ZPP-a).

O procesnim pitanjima sud odlučuje rješenjem, a nikada presudom.

Kad ne odlučuje presudom, sud odlučuje rješenjem (čl. 129. st. 3. ZPP-a).

4. Koje vrste presuda može donijeti sud?

Presuda na temelju odricanja, presuda na temelju priznanja, presuda zbog izostanka, presuda zbog ogluhe, djelomična presuda, međupresuda, presuda kojom se tužbeni zahtjev odbija, presuda bez održavanja rasprave, presuda, dopunska presuda.

5. Da li tumač može biti izuzet i kada?

Može i to iz istih razloga kao i sudac:

1. ako je sam stranka, zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke, ako je sa strankom u odnosu suovlaštenika, suobveznika ili regresnog obveznika ili ako je u istom predmetu saslušan kao svjedok ili vještak,
2. ako stalno ili privremeno radi u pravnoj osobi koja je stranka u postupku,
3. ako mu je stranka ili zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke srodnik po krvi u pravnoj liniji do bilo kog stupnja, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili mu je bračni drug, izvanbračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja, bez obzira na to je li brak prestao ili nije,
4. ako je skrbnik, usvojitelj ili usvojenik stranke, njezina zakonskog zastupnika ili punomoćnika,
5. ako je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom ili pred kojim drugim tijelom,
6. ako je u stečajnom postupku u povodu kojega je došlo do spora sudjelovao ili sudjeluje kao stečajni sudac ili član stečajnog vijeća,
7. ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.

6. Tko odlučuje o zahtjevu za izuzeće tumača?

Odlučuje sud (sudac zamoljenog suda odnosno predsjednik vijeća) rješenjem na koje nema pravo žalbe ako se zahtjev prihvati a ako se ne prihvati nema pravo na posebnu žalbu.

7. Kada će sud kazniti tumača?

Ako ne dođe na ročište a izostanak ne opravda, ako bez opravdanog razloga odbije vještačiti , ako nalaz i mišljenje bez opravdanog razloga ne podnese u roku koji mu je sud odredio.

8. Na koje troškove tumač ima pravo?

- a) na naknadu putnih troškova
- b) troškova za prenoćište i prehranu
- c) naknadu izmakle zarade
- d) troškove tumačenja
- e) nagradu za obavljeno tumačenje.

9) Pravni izvor: Ovršni zakon („Narodne novine“ broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, dalje: OZ)

1. Tko su stranke u ovršnom postupku?

Izraz »stranka« označava ovrhovoditelja i ovršenika, te predlagatelja osiguranja i protivnika osiguranja.

2. Što je predmet ovrhe?

Predmet ovrhe i osiguranja su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine ili njezina osiguranja.

3. Što su sredstva ovrhe?

Sredstva ovrhe i osiguranja su ovršne radnje, odnosno radnje osiguranja ili sustav takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno ostvaruje ili osigurava.

4. Vrste odluka u ovršnom postupku?

Odluke u ovršnom postupku i postupku osiguranja donose se u obliku rješenja ili zaključka.

Protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju može se izjaviti žalba, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Zaključkom sud izdaje nalog sudskom ovršitelju ili Agenciji za provedbu pojedinih radnji te odlučuje o upravljanju postupkom i o drugim pitanjima kad je to izrijeком predviđeno ovim Zakonom.

Protiv zaključka nije dopušten pravni lijek.

5. Koje su vrste osiguranja u ovršnom postupku?

Osnovna podjela osiguranja je na dobrovoljno i sudsko osiguranje.

Ovršnim zakonom propisane su slijedeće vrste osiguranja:

1. osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini,
2. sudsko osiguranje na temelju sporazuma stranaka,
3. javnobilježničko osiguranje na temelju sporazuma stranaka,
4. sudsko osiguranje prijenosom vlasništva na stvari i prijenosom prava,
5. javnobilježničko osiguranje prijenosom vlasništva na stvari i prijenosom prava,
6. osiguranje prethodnom ovrhom
7. osiguranje prethodnim mjerama.

6. Koji su pravni lijekovi u ovršnom postupku?

Pravni lijekovi su: prigovor, žalba i prigovor treće osobe.

Protiv zaključka nije dopušten pravni lijek.